

STORTINGET

Innst. 642 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 185 L (2020–2021)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Lov om Norges kontinentalsokkel

---

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Utenriksdepartementet foreslår i proposisjonen en lov om Norges kontinentalsokkel. Formålet med loven er å definere Norges kontinentalsokkel i tråd med havretten og legge til rette for at Kongen kan fastsette de nøyaktige grensene for denne. Dette gjelder både sokkelens yttergrenser i tråd med anbefalinger fra Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrense (heretter Kontinentalsokkelkommisjonen) i New York og sokkelens avgrensning mot andre staters kontinentalsokler i tråd med Norges bilaterale maritime avgrensningsavtaler.

Kongens fastsettelse av yttergrenser og avgrensningsslinjer bør skje med hjemmel i lov. Fastsettelsen har betydning for dem som har virksomhet på sokkelen, og gitt at fastsettelsen etter havretten skal være endelig og juridisk bindende, synes forankring på dette nivået hensiktsmessig. Med utgangspunkt i at definisjonen av begrepet «kontinentalsokkel» i dag er spredd i flere lover, synes det nå hensiktsmessig å samle definisjonen av Norges kontinentalsokkel i én ny lov. En lov som gir Kongen fullmakt til å fastsette koordinatene for yttergrensene og avgrensningsslinjene vil harmonere med tilsvarende regler for Norges territorialfarvann og 200 mils soner gitt i lovs form.

Loven vil ikke regulere ressursutnyttelse, miljøforhold eller vitenskapelig utforskning på Norges kontinentalsokkel. Dette vil fortsatt være regulert i lov om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) av 29. november 1996 nr. 72, lov om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen (havbunnsmineralloven) av 22. mars 2019 nr. 7, lov om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) av 6. juni 2008 nr. 37, lov om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster og mineralforekomster (lov om andre undersjøiske naturforekomster) av 21. juni 1963 nr. 12, lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) av 13. mars 1981 nr. 6 og de overordnede prinsippene i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

Den nye loven vil bekrefte det rettslige grunnlaget for ressursutnyttelsen på Norges kontinentalsokkel, ved at yttergrensene mot det internasjonale havbunnsområdet og avgrensningen mot nabostatens sokkel kan fastsettes i medhold av denne loven. Den følger således samme modell som lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone (territorialfarvannsloven) av 27. juni 2003 nr. 57 og lov om Norges økonomiske sone (økonomiske soneloven) av 17. desember 1976 nr. 91, som begge hjemler Kongens fastsettelse av grensene for norske jurisdiksjonsområder til havs i tråd med FNs havrettskonvensjon (heretter havrettskonvensjonen).

1.2 Bakgrunnen for lovforslaget

Havrettskonvensjonen er av 10. desember 1982. Norge ratifiserte konvensjonen 24. juni 1996, se St.prp. nr. 37 (1995–96) og Innst. S. nr. 227 (1995–96).

Havrettskonvensjonen del VI fastslår at enhver kyststat har rett til en kontinentalsokkel hvor den utøver suverene rettigheter for det formål å undersøke den og utnytte dens naturforekomster. Kyststatens rett til kontinentalsokkelen utenfor sine kyster er ikke betinget av en effektiv eller nominell okkupasjon, eller av noen uttrykkelig proklamasjon, jf. artikkel 77 nr. 3.

Kyststatenes rett til å utforske og utnytte ressursene på sin kontinentalsokkel vokste fram i folkerettslig sedvane i årene etter den andre verdenskrig og ble kodifisert i Genevèkonvensjonen om kontinentalsokkelen av 29. april 1958. Norge ratifiserte denne konvensjonen 9. september 1971, se St.prp. nr. 112 (1970–71) og Innst. S. nr. 219 (1970–71).

Norge proklamerte overhøyhet over kontinentalsokkelen utenfor Kongeriket Norge ved kgl.res. 31. mai 1963, som lyder:

«Havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder utenfor kysten av Kongeriket Norge er undergitt norsk statshøyhet for så vidt angår utnyttelse og utforskning av naturforekomster, så langt havets dybde tillater utnyttelse av naturforekomstene, uten hensyn til de ellers gjeldende sjøgrenser, likevel ikke ut over midtlinjen i forhold til andre stater.»

Proklamasjonen ble etterfulgt av en «Midlertidig lov om utnyttelse og utforskning av undersjøiske naturforekomster» av 21. juni 1963 nr. 2. Denne loven fastsatte i § 1 kontinentalsokkelens utstrekning på samme måte som i proklamasjonen. For en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for proklamasjonen og loven, se Ot.prp. nr. 75 (1962–63).

Det var imidlertid først ved vedtakelsen av havrettskonvensjonen i 1982 at det ble oppnådd generell enighet om reglene for å fastsette utstrekningen av kontinentalsokkelen mot de store havdyp. Definisjonen av kontinentalsokkelen ble senere oppdatert i lys av havrettskonvensjonen, jf. nåværende «Lov om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster og mineralforekomster» av 21. juni 1963 nr. 12 § 1.

Etter havrettskonvensjonen artikkel 76 nr. 1 omfatter en kyststats kontinentalsokkel havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg ut over sjøterritoriet gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen. Som et minimum strekker sokkelen seg imidlertid alltid ut til 200 nautiske mil fra grunnlinjene, selv i de tilfeller der ytterkanten av kontinentalmarginen ikke ligger så langt ut. Beregningen av yttergrensen følger de etterfølgende reglene i artikkel 76 og anbefalinger fra Kontinentalsokkelkommisjonen. Det redegjøres nærmere for Kontinentalsokkelen og dens yttergrenser i pkt. 3.1 i proposisjonen

I november 2006 leverte Norge dokumentasjonen for utstrekningen av norsk kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil i Smutthullet nord-øst i Barentshavet, Smutthavet i Norskehavet, samt i Nansenbassenget i Polhavet til Kontinentalsokkelkommisjonen.

I mai 2009 ble dokumentasjonen for yttergrensen for norsk kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil ved Bouvetøya og Dronning Maud Land innlevert til Kontinentalsokkelkommisjonen. Peter I Øy har ikke kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil, og det ble derfor ikke innlevert noen dokumentasjon for dette territoriet. Av hensyn til antarktissamarbeidet ba Norge kommisjonen om foreløpig ikke å realitetsbehandle dokumentasjonen for Dronning Maud Land.

Dokumentasjonen for de norske sokkelområdene utenfor 200 nautiske mil er nærmere omtalt i proposisjonens pkt. 3.2, mens kontinentalsokkelens yttergrense og bilaterale avgrensingsavtaler framgår av punkt 3.3.

Kommisjonen vedtok sin endelige anbefaling for norsk kontinentalsokkel i nordområdene den 27. mars 2009. Den vedtok den endelige anbefalingen for norsk kontinentalsokkel ved Bouvetøya den 8. februar 2019.

Etter havrettskonvensjonen artikkel 76 nr. 8 fastsetter kyststaten selv yttergrensen for sin sokkel endelig og bindende på grunnlag av anbefaling fra Kontinentalsokkelkommisjonen. Deretter skal kyststaten, i medhold av artikkel 76 nr. 9, hos FNs generalsekretær depone sjøkart og relevante opplysninger, herunder geodetiske data, som gir en varig beskrivelse av yttergrensen for dens kontinentalsokkel mot det internasjonale havbunnsområdet utenfor. Generalsekretæren skal sørge for at de offentliggjøres på behørig måte.

Kommisjonen befatter seg kun med yttergrensene for nasjonale kontinentalsokler mot det internasjonale havbunnsområdet utenfor. Den skal ikke ta stilling til avgrensingslinjer mellom to staters kontinentalsokler. Slik avgrensning må avgjøres i forhandlinger mellom relevante stater i tråd med prinsippene i havrettskonvensjonen artikkel 83. De geografiske koordinatene for slike avgrensingslinjer skal bekjentgjøres, og en kopi skal sendes FNs generalsekretær, jf. artikkel 84 nr. 2.

Proposisjonen anfører at en lov om Norges kontinentalsokkel vil legge til rette for fastsettelse av yttergrensene for Norges kontinentalsokkel i tråd med Kontinentalsokkelkommisjonens anbefalinger og avgrensingsavtaler med naboland. En slik lov vil klart definere hva som er norsk kontinentalsokkel og følgelig skape klare ansvarsforhold og forutsigbare rammevilkår for aktivitet på sokkelen.

1.3 Gjeldende rett

Gjeldende rett for kontinentalsokkelens utstrekning følger av Lov om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster og mine-

ralforekomster av 21. juni 1963 nr. 12 § 1 første ledd andre setning som lyder:

«(...) Med kontinentalsokkelen menes havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg ut over norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene som sjøterritoriets bredde er målt fra, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat med mindre annet følger av folkerettens regler for kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene eller overenskomst med vedkommende stat.»

Denne loven er, på samme måte som petroleumsløven, havressurslova og havbunnsmineralloven, utformet som en lov for ressursene på kontinentalsokkelen. Disse lovene er ikke utformet for å fastsette kontinentalsokkelens utstrekning.

Departementet anser det derfor ikke naturlig å utvide noen av disse lovene med en forskriftshjemmel for Kongen til å fastsette yttergrensene og avgrensingslinjer med bindende virkning. Derfor fremmes det her forslag til en ny lov for disse formål. Definisjonen av kontinentalsokkelens utstrekning, som følger havrettskonvensjonen artikkel 76 nr. 1, foreslås videreført i den nye loven.

1.4 Nærmere om lovforslaget

Den foreslåtte loven er en hjemmelslov for å kunne fastsette koordinatene for yttergrensene for kontinentalsokkelen og avgrensingslinjene som er avtalt med andre stater i intern rett. Fastsettelsen vil bestå i rette linjer trukket mellom koordinatpunkter. Dette vil være på samme måte som for Norges grunnlinjer, sjøterritoriet og Norges økonomiske sone, fiskevernsonen ved Svalbard og fiskerisonen ved Jan Mayen. Koordinatpunktene vil bli fastsatt i et geodetisk datum, som beskrevet i angjeldende forskrift.

Avtalte avgrensingslinjer skal fastsettes i tråd med avtalene de fremgår av, jf. havrettskonvensjonen artikkel 83 og artikkel 84.

Departementet anser det naturlig at kompetansen til å fastsette yttergrensene og avgrensingslinjene i medhold av avtaler med fremmede stater legges til Kongen, som fastsetter dem ved forskrift. Systemet med hjemmelslov og forskriftskompetanse lagt til Kongen er også benyttet i lovene for de andre norske maritime jurisdiksjonsområdene.

Lovens virkeområde vil være hele den norske kontinentalsokkelen. Det vil si sokkelen utenfor Kongeriket Norge (Fastlands-Norge, Svalbard og Jan Mayen) og sokkelen utenfor bilandene (Bouvetøya, Dronning Maud Land og Peter I Øy).

Svalbardtraktaten av 9. februar 1920 gir særlige rettigheter for andre traktatparters borgere til enkelte for-

mer for næringsvirksomhet på Svalbards land- og sjøterritorium. Disse rettighetene gjelder for øyene og «deres territoriale farvann» (i traktatens originalspråk, engelsk og fransk, benyttes «territorial waters»/«eaux territoriales»). På kontinentalsokkelen, både innenfor og utenfor 200 nautiske mil, har Norge suverene rettigheter.

Dronning Maud Land og Peter I Øy omfattes av det geografiske virkeområdet for Antarktistraktaten av 1. desember 1959. Denne traktatens artikkel IV slår fast at ingen nye krav eller utvidelse av eksisterende krav må finne sted så lenge traktaten er i kraft. Det norske kravet på kontinentalsokkelen er en del av det opprinnelige territorialkravet. En avklaring av yttergrensen og avgrensningen for sokkelen utenfor norsk biland i Antarktis, vil derfor ikke innebære noen utvidelse av eksisterende krav i traktatens forstand. Dette vil dermed ikke stride mot Antarktistraktaten artikkel IV. Av hensyn til antarktissamarbeidet har Norge, i likhet med de andre kravshaverlandene i Antarktis, bedt Kontinentalsokkelkommisjonen om foreløpig ikke å realitetsbehandle den innleverte dokumentasjonen for Dronning Maud Land.

1.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det opplyses i proposisjonen at lovforslaget har vært på høring og at lov om Norges kontinentalsokkel vil ikke i seg selv ha økonomiske eller administrative konsekvenser. Utgiftene til å dokumentere kontinentalsokkelens utstrekning i nordområdene og ved Bouvetøya og Dronning Maud Land er allerede påløpt og dekket innenfor Utenriksdepartementets og andre fagmyndigheters budsjett. At yttergrensene for Norges kontinentalsokkel endelig fastsettes i medhold av loven, vil imidlertid bekrefte den geografiske utstrekningen av Norges suverene rettigheter til ressursene på kontinentalsokkelen. Dette vil bidra til klare ansvarsforhold og forutsigbare rammevilkår for aktivitet på sokkelen. Fremtidig utnyttelse av ressursene på kontinentalsokkelen, og den økonomiske verdien av disse, vil bli vurdert etter relevant sektorlovgivning.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Christian Tybring-Gjedde og Morten Wold, fra Senterpartiet, Emilie Enger Mehl og Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Trine

Skei Grande, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, viser til at regjeringen foreslår en lov om Norges kontinentalsokkel. Komiteen merker seg at forslaget er en hjemmelslov med formål om å kunne fastsette yttergrensene for kontinentalsokkelen i tråd med havretten og avgrensningslinjene som er avtalt med fremmede stater i intern rett.

Komiteen er kjent med at definisjonen av begrepet «kontinentalsokkel» etter gjeldende rett er spredt i flere lover. Komiteen deler vurderingen av at det er hensiktsmessig å samle definisjonen av Norges kontinentalsokkel i én ny lov.

Komiteen har ikke innvendinger mot at lovforslaget følgelig innebærer tekniske lovendringer i fire andre lover.

Komiteen registrerer at lovens virkeområde er hele den norske kontinentalsokkelen, inkludert sokkelen utenfor Kongeriket Norge (Fastlands-Norge, Svalbard og Jan Mayen) og sokkelen utenfor bilandene (Bouvetøya, Dronning Maud Land og Peter I Øy).

Komiteen oppfatter at endelig fastsettelse av yttergrensene for Norges kontinentalsokkel i medhold av loven vil bekrefte den geografiske utstrekningen av Norges suverene rettigheter på kontinentalsokkelen. Komiteen ser positivt på at dette vil bidra til klare ansvarsforhold og forutsigbare rammevilkår for aktivitet på sokkelen.

Komiteen understreker at loven ikke vil regulere ressursutnyttelse, miljøforhold eller vitenskapelig utforskning på Norges kontinentalsokkel. Komiteen viser til at fremtidig utnyttelse av kontinentalsokkelen og den økonomiske verdien av disse vil bli vurdert etter relevant sektorlovgivning.

Komiteen registrerer at fastsettelsen vil bestå i rette linjer trukket mellom koordinatpunkter, som er slik også Norges grunnlinje, sjøterritoriet og Norges økonomiske sone, fiskevernsonen ved Svalbard og fiskerisonen ved Jan Mayen fastsettes. Komiteen slutter seg til forslaget om at kompetansen til å fastsette yttergrensene og avgrensningslinjene legges til Kongen, som fastsetter dem ved forskrift.

Komiteen viser til at lovforslaget ble sendt på høring 4. mars 2021, med frist 15. april 2021. Komiteen viser til at det kom inn tre høringsuttalelser, hvor Oljedirektoratet og Finansdepartementet ikke hadde merknader til lovforslaget. Komiteen merker seg at regjeringen har vurdert spørsmålet reist av Justis- og beredskapsdepartementet om hvorvidt territorialfarvannsloven, økonomiske soneloven og den nye loven om kontinentalsokkelen burde samles i én lov, men kommet til at lovene har forskjeller som gjør at dette ikke ville innebære en forenkling. Komiteen ser ikke grunn til å overprøve regjeringens vurdering av dette på nåværende tidspunkt.

Komiteen slutter seg på denne bakgrunn til regjeringens forslag til ny lov om Norges kontinentalsokkel.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råtar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om Norges kontinentalsokkel

§ 1 Norges kontinentalsokkel

Norges kontinentalsokkel er havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg ut over norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene som sjøterritoriets bredde er målt fra. Avgrensningslinjen for kontinentalsokkelen mot en annen stat følger av overenskomst med vedkommende stat. Hvor intet er avtalt, følger avgrensningslinjen midtlinjen eller den linje som følger av folkerettens regler for kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene.

§ 2 Yttergrenser for Norges kontinentalsokkel

I de områder hvor Norges kontinentalsokkel strekker seg ut over 200 nautiske mil fra grunnlinjene, fastsetter Kongen yttergrensene på grunnlag av anbefalinger fra Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser.

§ 3 Avgrensningslinjer for Norges kontinentalsokkel

I de områder hvor Norges kontinentalsokkel støter opp mot andre staters kontinentalsokkler, fastsetter Kongen avgrensningslinjen i samsvar med overenskomst med vedkommende stat.

§ 4 Lovens geografiske virkeområde

Loven gjelder for kontinentalsokkelen utenfor Kongeriket Norge, herunder Fastlands-Norge, Svalbard og Jan Mayen, og bilandene, herunder Bouvetøya, Peter I Øy og Dronning Maud Land.

§ 5 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 6 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petrole-

umsforekomster og mineralforekomster skal § 1 første ledd, annet punktum lyde:

Med kontinentalsokkelen menes *Norges kontinentalsokkel som fastsatt i lov xx.xx 2021*.

2. I lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. skal § 1, femte ledd lyde:

Med kontinentalsokkelen forstås i denne lov *Norges kontinentalsokkel som fastsatt i lov xx.xx 2021*.

3. I lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet skal § 1-6, bokstav l) lyde:

kontinentalsokkelen, Norges kontinentalsokkel som fastsatt i lov xx.xx 2021.

4. I lov av 22. mars 2019 nr. 7 om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen skal § 1-3, tredje ledd lyde:

Med kontinentalsokkelen menes *Norges kontinentalsokkel som fastsatt i lov xx.xx 2021*.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. juni 2021

Anniken Huitfeldt

leder

Emilie Enger Mehl

ordfører

